

Hannunniitun koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakiin pohjautuvat käsitykset

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, poliittisesta toiminnastaan, perhesuhteistaan, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Koulun yhdenvertaisuussuunnitelma kieltää välittömän (suoran) syrjinnän, välillisen (epäsuoran) syrjinnän, häirinnän, kohtuullisten mukautusten epäämisen sekä ohjeen tai käskyn syrjiä jotakuta. (<http://www.yhdenvertaisuus.fi/yhdenvertaisuus/lainsaadanto/>)

Perustuslaissa on syrjinnän kieltö ja velvoite edistää sukupuolten tasa-arvoa. Tasa-arvolaissa on säännökset sukupuolten välisen tasa-arvon edistämisestä ja sukupuolisyrjinnän kielloista.

Tasa-arvo (tasa-arvoisuus eli samanarvoisuus) tarkoittaa erityisesti kaikkien ihmisten yhtäläistä arvoa yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä. Suomessa sanalla tasa-arvo viitataan usein nimenomaan miesten ja naisten väliseen tasa-arvoon.

Epätasa-arvoinen kohtelu on vain harvoin tietoisien ja tarkoituksellisten toiminnan tulosta, vaan se on piiloista ja välillistä. Jokainen opettaja ohjaa oman opetuksen yhteydessä- tietoisesti tai tiedostamatta valintoihin. Opetuksen tulee olla sukupuolitietoista. Jokainen oppiaine edistää sukupuolten tasa-arvoa omalla tavallaan. Opettajien tulee tiedostaa stereotyyppiset sukupuolikäsitykset, jotka ilmenevät asenteissa, käyttäytymisessä sekä siinä, miten oppilas kohdataan yksilönä.

Sukupuolitietoinen opettaja:

- ymmärtää sukupuolta muokkaavia sosiaalisia ja kulttuurillisia tekijöitä sekä tietää, että niihin voi vaikuttaa
- tunnistaa omia taipumuksia suhtautua oppilaisiin eri tavoin sukupuolen mukaan
- antaa oppilaille tilaa olla omanlaisensa
- purkaa työyhteisössään opetuksen sukupuolittavia ajattelu- ja vuorovaikutusmalleja sekä käytäntöjä
- edistää tasa-arvoa aktiivisesti ja tietoisesti luokassa ja kouluyhteisössä valitessaan oppimateriaaleja, työtapoja ja yhteistyökumppaneita

Tilannekartoitus

Yhdenvertaisuuskysely toteutettiin Hannunniitun koulussa 21.10.-1.11.2024. Kysely perustui Turun kaupungin yhdenvertaisuuskyselyyn, jossa väittämiä arvioitiin asteikolla 1-4. Vastauksia tuli 332 kpl.

- **Päähuomiot:** Ylempien vuosiluokkien oppilaat näkivät joitakin osa-alueita kriittisemmin kuin alempien vuosiluokkien oppilaat. Vaikutusmahdollisuutta kaivattiin lisää erityisesti ylemmillä luokilla. Kiusaamiskokemukset ylemmillä luokilla olivat alempia luokkia yleisempiä.
- **Nostoja sekä positiivisia että kehitettäviä:**
 - + aikuiset kohtelevat reilusti
 - + koulussa otetaan huomioon oppilaiden terveydelliset rajoitteet
 - + oppitunneilla saa apua
 - vaikutusmahdollisuudet omiin ja yhteisiin asioihin
 - osaamisen osoittaminen monipuolisilla tavoilla
 - kiusaaminen erilaisuuden takia

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen koulussa sekä toimintakulttuuri

- Hannunniitun koulu toteuttaa joustavia opetusjärjestelyjä ajatuksella ”oppilaan kokoista opetusta”. Yleis -ja erityisopetuksen yhdistelmäkoulussa joustavat mallit toimia sekä erilaisuuden hyväksyminen ja ymmärtäminen ovat sekä mahdollisuus että välttämättömyys.
- Oppituntien toteutuksessa painotetaan sukupuolineutraaleja ratkaisuja. Koulutyössä pyritään tarjoamaan oppilaille moninaisuutta kunnioittavaa, sukupuoleen ja muihin yksilön henkilökohtaisiin ominaisuuksiin liittyviä normeja ja asenteita purkavaa kasvatusta ja opetusta ikätason mukaisesti.
- Oppilaiden jakaminen ryhmiin, jonoihin jne. tapahtuu pääsääntöisesti ja lähtökohtaisesti muuten kuin sukupuoleen perustuen. Käsitöissä ja liikunnassa tuntien toteutuksessa painotetaan sukupuolittuneita tai muita perinteisiä käsityksiä murtavia ratkaisuja. Liikunnassa huomioidaan myös vähän liikkuvien oppilaiden näkemykset. Opettajat kannustavat yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia opinnoissa. Jokaista autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Opettajat kiinnittävät huomiota myös tiedostamattomaan ohjaukseen ja puuttuvat esim. sukupuolittuneisiin näkemysiin.
- Puututaan tiukasti ja ratkaisukeskeisesti kiusaamiseen. Tapoja kiusaamisen ehkäisyyn rakennetaan yhdessä oppilaiden kanssa. Kouluarjessa ennaltaehkäistään ja puututaan ratkaisukeskeisesti kiusaamiseen. **ProKoulun ja KiVa-koulun toimintamalleja hyödynnetään aktiivisesti.** ProKiVa -työpari ohjaa ja tukee henkilöstöä kasvattamisessa (teemajaksot) ja akuuttien tilanteiden selvittelyssä.
- Luokkatunnit ovat merkityksellinen osa vaikuttamiskokemusta. Mahdollisuuksien mukaan oppilaiden luokkatunneilla esittämiä ehdotuksia otetaan huomioon myös monialaisia oppimiskokonaisuuksia suunniteltaessa.

Kehittämiskohteet

- Kielenkäyttöön, toisen henkilön nimittelyyn, pukeutumiseen tai yksityiselämää koskeviin huomautuksiin pidetään entistä vahvemmin nollatoleranssi.
- **Kokemus vaikutusmahdollisuudesta yhteisiin asioihin lisääntyy säännöllisten luokkatuntien kautta. Vaikutusmahdollisuus omiin asioihin lisääntyy kohtaamiskokemusten kautta.** Näitä kohtaamisia ovat opettajan ja oppilaan päivittäiset kohtaamiset sekä erilaiset kehityskeskustelut. Oppilaita osallistetaan luokkatuntien suunnitteluun. Luokkatunneilla oppilaiden kanssa käsitellään myös tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden teemoja.
- **Opettaja toteuttaa oppilasarviointia**, erityisesti summatiivista arviointia, tarpeen mukaan ja oppilaskeskeisesti **aiempaa monipuolisimmin toimintatavoin**. Nämä tarpeet ja toimet kirjataan oppilaan tuen suunnitelmiin.

Tiedottaminen

Suunnitelmasta tiedotetaan opettajia ja henkilökuntaa vuosisuunnitelman laatimisen yhteydessä ja henkilökuntakokouksissa. Suunnitelmasta tiedotetaan oppilaita oppilaskunnan hallituksen kautta mm. luokkatunneilla ja huoltajia vuosisuunnitelman päivittämisen yhteydessä.

Vastuutaho

Toimenpiteiden toteuttamisesta vastaavat yhteisvastuullisesti koulun opettajat ja rehtori.

Arviointi ja seuranta

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista seurataan ja arvioidaan uuden yhdenvertaisuuskyselyn tulosten käsittelyn yhteydessä. Edeltävän suunnitelman toteutumista arvioidaan uuden suunnitelman päivityksen yhteydessä. Suunnitelmaa käsitellään henkilöstökokouksessa lukuvuosittain vuosisuunnitelman laatimisen yhteydessä. Toteutuneita toimenpiteitä arvioidaan keskustellen ja hyviä käytänteitä jakaen mm. henkilöstökokouksessa tai yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä. Oppilaiden kanssa aiheita käsitellään opettajan päättämänä ajankohtana ja oppilaskunnan hallituksen kokouksessa ainakin kerran lukuvuodessa. Yhdenvertaisuuskysely toistetaan kahden vuoden välein.

Tämän suunnitelman sisältö saatetaan tiedoksi lukuvuosittain opettajille, oppilaille ja huoltajille (koulun lukuvuosisuunnitelma).